

Domáce úlohy 9. ročník ZŠ (od 06.12.2021 – do 17.12.2021)

Biológia

Prečítajte si učivo **Premena hornín a premenené horniny** (učebnica str. 46 – 47) a prepíšte si poznámky. Učivo sa naučte, pri učení Vám pomôže priložená prezentácia na túto tému.

Prečítajte si učivo **Vonkajšie geologické procesy** (učebnica str. 50 – 51) a prepíšte si poznámky. Učivo sa naučte.

Vytlačte a **vypracujte** priložený **pracovný list** k danej téme. Ak doma nemáte tlačiareň, otázky prepíšte do zošita a vypracujte odpovede.

Premena hornín a premenené horniny

Premena hornín – je vnútorný geologický proces, vznikajú pri nej premenené horniny

K premene hornín dochádza vo väčších hĺbkach a vyššom tlaku.

Novovzniknuté horniny majú BRIDLIČNATÝ VZHĽAD

FYLIT

Vznikol z ílovitej horniny

Pri vyššom tlaku a teplote

Má hodvábnny lesk, je mastný

Využíva sa na výrobu platničiek – ako krytina na strechy

SVOR

Vzniká z fylitu

Pri ešte vyššom tlaku a teplote

Časté sú granáty

Pri vyššom obsahu sa používa ako tepelná a elektrická izolácia

RULA

Vzniká zo svoru

Pri vyššej teplote a tlaku

Má prúžkovaný vzhľad

Používa sa ako stavebný a dlažobný kameň

Ťaží sa najmä v Indii a Brazílii

MRAMOR

Vzniká premenou vápenca

Má bielu, sivú, ružovkastú farbu

Najcennejší je čistý biely

Používa sa ako dekoračný kameň, v sochárstve, na výrobu pomníkov

GRAFIT

Minerál

Čierna farba, dobrý vodič tepla a elektriny; používa sa ako mazivo a zásyp plášťov kolies motorových vozidiel

MAGNETIT

Najkvalitnejšia železná ruda

Vonkajšie geologické procesy

ZEMSKÁ PRÍŤAŽLIVOSŤ AKO GEOLOGICKÝ ČINITEĽ

Zemská príťažlivosť (gravitácia) – pôsobí na prúdenie vody, ľadovcov a lavín...

Zliezanie – pomalý pohyb jemných zvetranín po svahu (niekoľko mm – cm/rok)

Opadávanie – zo strmých stien sa uvoľňujú úlomky hornín – ukladajú sa v podobe kužeľovitých útvarov- ÚSYPOV (najďalej sa gúľajú väčšie úlomky)

RÚTENÍM – skalných stien vzn. KAMENNÉ MORIA

ZOSUV – príčinou sú dlhodobé zrážky, nevhodné stavebné zásahy, vznikajú na svahoch, kde sa striedajú vrstvy pieskovcov a ílovcov

Geologická činnosť povrchovej vody

Povrchová voda – rozrušuje, prenáša, ukladá horninový materiál.

Rušivá činnosť dažďa a vodných tokov sa nazýva ERÓZIA.

Horný tok

Rieka sa zarezáva do dna (prehĺbuje ho)

Vzniká dolina tvaru V

Usadzujú sa balvany a štrk

Stredný tok

Rieka vymieľa boky

Dolný tok

Ukladá piesok a hlinu

Vzniká riečna delta

V tvrdých horninách vymieľa tiesňavy a kaňony

Rušivá činnosť mora – na pobreží vzniká skalný zrub – útes

Tvorivá činnosť mora – vznikajú pláže

GEOLOGICKÁ ČINNOSŤ ĽADOVCOV

Ľadovce:

1. Kontinentálne – sú na Antarktíde (4km) a Grónsku (1,6km)
2. Horské – vznikajú vo vysokých pohoriach

Ľadovce vznikajú nad snežnou čiarou

FIRN – vrstvy snehu stláčajú staré vrstvy, vytlačajú z nich vzduch. Vzniká z neho modrastý ľad.

Miesto, kde sa hromadí sneh a mení sa na ľad je ľadovcový kotol – KAR. Do nižších polôh steká ľadovcovým splazom.

Rušivá činnosť ľadovca

Ak ľadovec pri pohybe vytrháva horniny

Riečne doliny tvaru V sa menia na doliny v tvare písmena U

Tvorivá činnosť ľadovca

Po roztopení zostávajú kopy skál a balvanov – MORÉNA. Na morénach stoja obce Štrbské Pleso a Smokovce. Ak sa po zahradení morénou naplní miesto vodou vzniknú PLESÁ.

GEOLOGICKÁ ČINNOSŤ VETRA

Rušivá činnosť VETRA – odnášanie drobných úlomkov a obnažovanie nezvetraných častí skál

Zrnká piesku sa vo vetre vzájomným trením obrusujú.

Pieskové búrky – vznikajú v púštnych oblastiach a na miestach s množstvom piesku. Výsledkom sú PILIEROVITÉ A HRÍBOVITÉ ÚTVARY A PREVISY

Tvorivá činnosť vetra

Vietor navieva PIESKOVÉ PRESYPY – DUNY–vetrom sa presúvajú a ohrozujú oázy (niektoré aj zničia)

U nás sa tvorili pieskové presypy vyvieváním piesku z riečnych nánosov – ich pohybu sa zabraňuje vysádzaním borovíc v okolí Malaciek

Spraš – vzniká nahromadením jemných prachových častíc – vznikajú na nej úrodné pôdy